

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΛΑΟΣ»,

Δὲ θὰ μιλήσω γιὰ τὴν καημένο τὸ «Λαός», τὴ μακαρίτικη ἐκείνη ἐφημερίδα τοῦ «Ἀδερφάτου» τῆς Πόλης. Εἶτανε ἡ πρώτη ἐφημερίδα σὲ δημοτικὴ γλώσσα, ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ τῆς δημοτικῆς μας στὴ δημοσιογραφία, ἀπὸ τὸ κύριο ἄρθρο ὡς τὸ τηλεγράφημα.

Ἡ ἀπόπειρα εἶχε ἐπιτύχει καὶ εἶχε ἀγαπηθεῖ. Γι' αὐτὸ μιὰ θλίψη θὰ μένει πάντα σ' ὅσους ξέρουν πὼς ὁ «Λαός» δὲν πέθανε τὸ φυσικὸ θάνατο τῶν ἐφημερίδων — ἀπὸ ἀδιαβασιά — παρὰ πὼς τὸν παράχωσαν ὁλοζώντανο, ἐπάνω στὸ σφρίγος του, οἱ ἴδιοι οἱ δημιουργοὶ του.

Ὁ διεθυντής του, εἶτανε σοσιαλιστής — οἱ χορηγητές τοῦ φύλλου εἶτανε ἀγαθοὶ τουρκομερίτες πατριῶτες. Ἡ «γλώσσα» μοναχὴ δὲν ἐπαρκοῦσε γιὰ νὰ τοὺς μονιάσει. Ἡ γκρίνια εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τὸ ἔνατο φύλλο καὶ στὸ 33ο ὁ «Λαός» ἔγραψε τὴ διαθήκη του.

Ἄς εἶναι, καμμιά ἄλλη φορὰ θὰ πρέπει νὰ μιλήσουμε γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὸ «Ἀδερφάτο» τῆς Πόλης (*). Τώρα πρόκειται διὰ τὸ «Λαός» τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν.

Τὸ Κέντρο αὐτὸ ἄρχισε νὰ δείχνει μὲ τὴ νέα ἐφημερίδα του μιὰ ζωηρὴ κλίση πρὸς τὸ Σοσιαλισμό. Ἀρχισε τοὐλάχιστο νὰ τυπῶν ἄφοδα τὴ λέξη «Σοσιαλισμός». Οἱ ὅπαδοι τοῦ Φιλεργατισμοῦ καὶ τοῦ Σοσιαλισμοῦ τοῦ Κράτους κηρύσσονται τώρα... κατὰ τῆς ἁρμονίας τοῦ Κεφαλαίου καὶ τῆς Ἑργασίας καὶ μάλιστα θυμῶνουν πὺ μυσарοὶ ἔχθροὶ τοὺς βάζουν στὸ στόμα τῶν φιλεργατῶν τέτοια πράγματα πὺ δὲν τὰ εἶπαν ποτέ! (Ἐπιστολὴ κ. Θεοδωροπούλου πρὸς τὴ «Σοσιαλ. Δημοκρατία» Κερκύρας, ἀρ 4). Ὁ ἴδιος ὁ κ. Θεοδωρόπουλος ἐπάνω στὴ φούρια του γιὰ νὰ φανῇ σοσιαλιστής, ξεχνᾷ γιὰ μιὰ στιγμὴ πὺς βγήκε βουλευτὴς μὲ τὸ σῆμα τῆς Ἀγκυρας καὶ δηλώνει θαρραλέα (σὲ ἐφημερίδα πὺ δὲν ὑπάρχει κίνυνος νὰ διαβάσῃ ὁ κ. Βενιζέλος), πὺς: «δὲν ἐνεργεῖ ὡς Βενιζελικός βουλευτὴς ἀλλὰ μετέχει εἰς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν ὀργανωμένων ἐργατῶν τῆς Ἀττικοβοιωτίας»

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ». Ὁ Γιαννιὸς μιὰ κι ἀρχίνησε τέτοια κουδέντα εἶχε χρέος, θαρροῦμε, καὶ νὰ τὴν ξετελιώσει. Τὰ μισὰ καὶ ματημένα λόγια προτιμότερο νὰ λείπουν, ἀπὸ δὲν ξεκαθρίζουν, μὰ σκοτίζουν περισσότερο τὰ πράγματα. Πὺς καὶ γιὰτὶ βγήκε ὁ «Λαός» τῆς Πόλης, μὲ ποιά μέσα βγήκε, πὺς καὶ γιὰτὶ σταμάτησε ἀπότομα, ἀπὸ μὴς δηλώνει ὁ Γιαννιὸς πὺς τοῦτο δὲ συνέβηκε ἀπὸ ἀδιαβασιά, νὰ, τί εἶχε κ' ἔχει χρέος νὰ μὴς ξεσκεπάσει. Περιμένουμε, γιὰτὶ τότε ἔχουμε καὶ μεῖς νὰ ποῦμε δυὸ λόγια. Ἐχει καὶ μὴ ἀνακρίβεια ὁ Γιαννιὸς. Πρώτη ἐφαρμογὴ τῆς Δημοτικῆς σὲ ἐφημερίδα εἶναι ὁ «Νουμάς». Ὡστε ὁ «Λαός» τῆς Πόλης ἔρχεται δεύτερος καὶ μιμητής, πατώντας σὲ καλοστρωμένο δρόμο κι ἄς μὴν τὸ μολόγησε τότε ὁ «Λαός».

Ὅλα αὐτά, μὲ τὴν ἐμφάνησιν τοῦ «Λαοῦ» μαζὺ, εἶναι σημεῖα πὺ μὴς ἀποδείχνουν πὺς οἱ Φιλεργάτες προσπαθοῦν τώρα τελευταῖα νὰ τὰ συμβιδάσουν ὅπως ὅπως μὲ τὸ σοσιαλισμό. Κ' ἐδῶ ἀρχίζει ἡ τέλεια γελιοποίηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ ἀγῶνα στὴν Ἑλλάδα ἀν' ἀφήσουν οἱ σοσιαλιστὲς τὸν Ἑλληνα ἐργάτη νὰ διδαχθῇ τὸ Σοσιαλισμὸ ἀπὸ τὸν κ. Αὐγέρη, ἀπὸ τὸν κ. Καζαντζάκη, ἀπὸ τὸν κ. Ζερβὸ κλ. συνεργάτες τοῦ «Λαοῦ», ὅλοι τοὺς λαμπροὶ καὶ ἄξιοι κύριοι μὰ πὺ θὰ γελοῦν μέσχα τοὺς γιὰ τὸ ρόλο πὺ τοὺς βάζουν νὰ παίξουν. (Βλ. «Νέα Ἡμέρα», πατριωτικὸ ἄρθρο Μ. Αὐγέρη.) Ἡ γελιοποίηση καὶ ἡ σύγχυση θὰναι ἀκόμη μεγαλύτερες ὅταν οἱ ἐργάτες μας συνηθίσουν νὰ θεωροῦν γιὰ Σοσιαλισμὸ ὅλες τὶς παλιές καὶ νέες ἀντισοσιαλιστικὲς ἀμαρτίες τοῦ Ε. Κ. Α.

Ἐνὸς ἐσήκωνε μόνον θόρυβο γύρω του κουνῶντας μ' αὐτὸν τὶς ἐργατικὲς μάζες καὶ κάμνοντάς τις νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ ἐργατικὰ ζητήματα, θεωρούσαμε κ' ἐμεῖς — ὡς ἕνα βαθμὸ — κάθε ἀνοικτὸ πόλεμο ἀπέναντί του ὡς καθγὰ οἰκογενειακὸ πὺ θάδλαφτε τὴν ἐργατικὴ κίνησιν. Σήμερον ὅμως οἱ βλάβες πὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Ε. Κ. Α. ὑπερβαίνουν τὰ κέρδη.

Ἰδοῦ, μὲ λίγα λόγια, ἡ δράση του. Ἀπὸ τὸ 1910 πὺ ἰδρύθηκε, πολλὰ γεγονότα παρουσιάσθηκαν πὺ καθώρισαν τὴν πορείαν του. Σ' αὐτὰ θὰ βασισθῶμε γιὰ νὰ τὸν κρίνουμε, μολοντί κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀποσιωποῦμε τὰ μεγαλύτερα ἀντιεργατικὰ ἐγκλήματα τῶν Φιλεργατῶν τὰ ὅποια ἀν καὶ ἄγραφα εἶναι ἐπίσης βεβαιωμένα καὶ σὲ πολλοὺς γνωστά.

Ὁ κ. Θεοδωρόπουλος στὸν ἐκφωνηθέντα λόγος τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Ε. Κ. Α. (σελ. 4 καὶ 8) ὑποσχέθηκε στοὺς ἐργάτες «νὰνοίξῃ διὰπλάτα τὴν ψυχὴ καὶ τὸ λογισμὸ τοῦ ἐργάτου εἰς ὅλα τὰ ὅραία καὶ τὰ ληθινά, νὰ τοῦ ξυπνήσῃ τὴν πρωτοβουλίαν, τὴν αὐτενέργειαν, τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ νὰ τοῦ φανερώσῃ ὅλους τοὺς ἀπείρους κρυφοὺς ἐχθροὺς του...» — Τὰ ἀποσιωπητικὰ εἶναι δικὰ του. Κι' ὅπως ἀποσιωπᾷναι ἐδῶ πέρα τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἐργάτη ἔτσι καὶ σ' ὅλη τὴ φιλεργατικὴ δράση του ποτὲ δὲν τοὺς ὠνόμασε. Ἀπεναντίας (σελ. 11) λέγει πὺς τὸ Ε. Κ. Ἀ. τὸ ἐγκαίνιάζουν «γεμάτοι ἐλπίδες, ἐργάται καὶ φιλεργάται λαὸς καὶ ἄρχοντες» δηλαδὴ — ὕστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω — τὸ πρόγραμμα καταντᾷ σὲ ἀσυναρτησίαν πεποιθήσεων. Κι' ὅταν οἱ ἐργάτες ἀκούουν ὅλα αὐτά, χωρὶς νὰ βρῖσκουν ἄκρια, ἀλλὰ (σελ. 3) «μὲ πρόσωπα τὰ ὅποια ἔλαμπαν ἀπὸ κάποιαν ἀόριστον συναίσθησιν ὅτι κατὰ ὅραιο καὶ μέγα θεμελιώνουν», ὁ κ. Θ. «ἐγοητεύθη». Κι' ἀλήθεια, οἱ δυστυχεῖς ἐργάτες χάρις στὴν «ἀόριστο αὐτὴ συναίσθησιν» ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ χᾶσκουν μπροστὰ στὴν ἀοριστολογία τῶν κοινωνιολογούντων ῥητόρων τοῦ Ε. Κ. Ἀ.

Ἄλλες ὀρισμένες πεποιθήσεις δὲν ἡβραμε πονθενά. Στὸ ἐρώτημα: τί εἶδους Σοσιαλισμὸ πρεσβεύει ὁ κ. Θεοδωρόπουλος, σὲ ποιά ἰδεολογία βασίζεται ἡ ἐρ-

γασία τοῦ Ε. Κ. Α. ἀπάντησις δὲν ὑπάρχει. Τὸ ἔργο τοῦ κ. Θ. ξεφεύγει σὰ χέλι πότε σὲ καταφύγια ἀστικά ποτε σὲ λιμέρια ψευτοσοσιαλιστικά, ἀνάλογα μ' ὅποια περίστασις τοῦ παρουσιάζει τὴν περισσότερη σκέπη γιὰ νὰ κρύψῃ τὸ λαθραῖο σκοπὸ τοῦ : τὴ Δημοκρατία. Κάποτε ἐδήλωσε πὺς τὰ φιλεργατικά του ὅρια φθά- νουν ὡς τὸ Σοσιαλισμὸ τοῦ Κράτους πὺς τὸν θεωρεῖ «καρύφωμα πάσης εὐγενοῦς προσπάθειας ἐκ μέρους ἀτόμων καὶ ὁμάδων ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν τάξεων (Πανα- θήναια 1909 ἀριθ. 210 σελ. 164). Σήμερα στὴν Ἑλ- λάδα Ἀληθινὸς Σοσιαλισμὸς τοῦ Κράτους δὲν ὑπάρχει. (ἀκολουθεῖ)

N. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

ΧΥΝΟΠΩΡΟ

Τὸ θάνατο ἦρτες νὰ θυμίσῃς πάλι,
μὲ τὴ χλωμὴ τὴν ὄψη τὴ θλιμένη,
τὴν κρύα πνοὴ τὰ ρόδα ποὺ μαραίνει,
Χυνόπωρο, ποὺ ἀνάρια κλαῖς κι' ἀγάλλι.
Κι' ἀκόμα ἀχνόσβυσμένα ὅλα τὰ κάλλι
τῆς φύσης δείχνοντας ποὺ ἀργοπεθαίνει,
τὰ γερατιὰ θυμίζεις, κουρασμένη
σὰν ἡ καρδιά σὰ στήθια σιγοπάλλει.
"Ὅσο μποροῦνε οἱ ἄλλοι ἂς σ' ἀνυμνοῦνε...
Μὰ ἐγὼ τὸ φῶς, τὸν ἥλιο, ποῖν λατρεύω,
ἔμνο τὰ χεῖλή μου δὲ θὰ σοῦ ποῦνε.
Καὶ νᾶδιναν οἱ Θεοὶ τὰ ὅσα γυρεύω :
"Αὐτοὺς ἥλιο, ἀγέραστη νὰ μείνω
κι' αἰώνια τὴ ζωὴ σὰ φῶς νὰ πίνω !

MARIA ZAMPA

Π. Σ. ΞΕΛΤΑ.— Τὸ μυστικὸ γιὰ ν' ἀναθρέψῃ καλὰ τὴν παιδικὴ ψυχὴ, δὲν εἶναι οὔτε στήν τιμωρία τὴν ἀδιάκο- πη, ὅσο δίκαιη καὶ ἐν εἶναι, οὔτε στήν ἀτιμωρία ποὺ εἶναι ἀκόμα χειρότερη· ἀλλὰ βρίσκεται στήν ἐξηγήσιν ποὺ θὰ δώ- σουμε τοῦ παιδιοῦ μας, στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ τοῦ δεί- ξουμε τὸ σφάλμα του, στὸ ἠθικὸ μάθημα ποὺ θὰ βγάλλει ἀπ' αὐτό, καὶ προπλάντων στὸ μάθημα ποὺ θὰ βγάλλει ἀπὸ τὴς καθημερινῆς πράξεως καὶ ὁμιλίας τῶν γονέων του. Τὸ παιδί ποὺ ζήσει σὲ τίμια ἀτμοσφαῖρα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸ τίμιος· ἡ ἀδιάκοπη γυμναστικὴ τῆς ψυχῆς του θὰ σχηματίζει δυνατό χαρακτῆρα. Φτάνει ὅμως νὰ μὴ περιορί- ζονται σὲ λόγια οἱ συμβουλὲς τῶν γονέων, παρὰ νὰ τὴς βλέ- πει τὸ παιδί ἐμπράκτως στήν καθημερινὴν του ζωὴ.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ,

ὅσοι δὲ μᾶς στείλανε ἀκόμα τὴ συνδρομὴ τοῦ 1914, νὰ μᾶς τὴ στείλουνε ἴσαμε τέλος τοῦ Ὀκτώβρη, ἀλλοῦτοινα θάναγκαστοῦμε νὰν τοὺς εἰδοποιήσουμε μὲ τὸ φύλλο. Τὰ ἴδια καὶ γιὰ ὅσους μᾶς καθυστεροῦνε συνδρομὲς τοῦ 1913, 1912, 1911 κτλ.

ΓΙΑ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΟΡΘΩΘΕΙ

Πειραιᾶς 7)10 1914.

Ἀγαπητὲ Κύριε,

Θαυρῶ πὺς μ' ἀδικαίει ὁ ἐπιστολογράφος τοῦ περα- σμένον σας φύλλου. Ἄν δὲ σκιαχτήκα νὰ ξεσπαθώσω γιὰ τὴν ὑπόθεσις τοῦ Δημοτικισμοῦ, στίς πιὸ κρίσιμες στιγμὲς τῆς, μιλώντας ὅξω ἀπ' τὰ δόντια σ' ἐφημερί- δες καὶ περιοδικὰ, καὶ βλέποντας τὸν κ. Πατσουράκι νὰ γυρεύῃ «τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ πύνακι» ἀπ' τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς, τὸν κ. Κουλουμβάκη νὰ ζητᾷ τὴν κα- θαίρεσίν μου, τὸ «Μέλλον» νὰ μὲ περνᾷ στερεότυπα στὸ μαῦρο τοῦ πύνακα, μὲ μὲ τοὺς ἄλλους ἀφωρε- σμένους, πολὺ λιγώτερο βέβαια θὰ σκιαζόμουναι ν' ἀνα- φέρω τυπικὰ καὶ ξερὰ τὸ ὄνομα τοῦ «Νουμά» σ' ἓνα μου χρονολογίον, ἀφοῦ ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ ἀκόμα, γράφοντας γιὰ τοὺς νέους, στὴν ἴδια ἐφημερίδα, τὸ ἀνάφερα, δίχως νὰ φαντάζομαι, μὲ τοῦτο, πὺς σὰς ἔκανα καμμιὰ ἐξαιρετικὴ δούλεψη.

Θὰ ἦτανε ἀστεῖο καὶ ν' ἀπολογηθῶ ! Γιὰ τὸ ἀστεῖο δμως, ἴσα-ἴσα, θὰ τὸ κάνω...

Τὸ φύλλο τοῦ «Νουμά» ποῦ γράφε γιὰ τὰ ψηφι- σωτὰ τοῦ Δαφνιοῦ καὶ ὅπου, ὅπως μαθαίνω, δημοσι- εῦγταν καὶ κᾶποιοι στίχοι τοῦ «Ρουῖ-Μπλάς», ποὺ μὲ εἶχε παρακαλέσῃ ὁ κ. Μυράτ νὰ τοῦ μεταφράσω, ἔτυχε νὰ μὴν τὸ ἴδω, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τὸ πιστέ- ψετε. Τὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ σταθμοῦ τῆς Ὀμονοίας, ὅπου παίρνω τακτικὰ τὸν «Νουμά», ἔτυχε νὰ μὴν τὸν ἔχῃ τὴν ἡμέρα, ποὺ τὸν ζήτησα, ὅπως ἔτυχε καὶ μὲ τὸ φύλλο ποὺ εἶχε τὸ ποίημα τοῦ Παλαμά καὶ ποὺ παράγγειλα μάλιστα νὰ μοῦ τὸ βροῦνε. Αὐτὰ δὲ σὰς τὰ λέω γιὰ ἀπολογία μου βέβαια ! Σὰς τὰ λέω, μόνο καὶ μόνο, γιατί βλέπω πληγωμένη τὴν ἀγάπην μου γιὰ μιὰ ἰδέαν καὶ γιὰ τὸ τίμιον ὄργανον τῆς ἰδέας αὐτῆς. Τὸ ρόλο τοῦ Πέτρου δὲν τὸν ἐπαιξήσατέ μου. Ἄν λοιπόν, γράφοντας γιὰ τὰ ψηφισωτὰ τοῦ Δαφνιοῦ, ἀνάφερα μόνο τὴ «Νέα Ἑλλάδα», αὐτὸ ἦτανε πολὺ φυσικό, ἀφοῦ ἐκεῖ πρωτοπῆρε τὸ μάτι μου τὴν εἰδησιὴ τῆς καταστροφῆς τῆς, μιὰ εἰδησιὴ ἀπλή, ποὺ δὲν ἦτανε καὶ λόγος νὰ ζητήσω τίς πρῶτες πηγὲς τῆς.

Ἄν νομίζετε τώρα πὺς ἀδίκησα μ' αὐτὸ τὸ «Νουμά», λυποῦμαι πολὺ. Ἄν νομίζετε κ' ἐσεῖς, μὲ τὸν ἐπιστολογράφον σας, πὺς τὸ πράγμα ἔχει τὴ σημα- σία ποὺ τοῦ δίνει, ὅστερ' ἀπ' τὴ δὴλωσή μου τούτη, ἔχετε τὴν υποχρέωσιν νὰ μ' ἀπαλλάξετε ἀπὸ τὸ βάρος τῆς κακομειριᾶς, ποὺ μοῦ χάρισε ὁ ἐπιστολογράφος. Λεύτερη ἢ κριτικὴ σας. ποὺ τὴ σέβουμαι, νὰ μὲ χτυ- πᾷ. Λεύτερο ἀκόμα, καὶ τὸ πνεῦμα σας νὰ τροχίζεταὶ ἀπάνω μου, λεύτερη ἢ ἀντίληψή σας νὰ μὴ μοῦ ἀνα- γνωρίζῃ τίποτε στὸν ἀγῶνα τοῦ Δημοτικισμοῦ. Τὸ ξε- ρετε πολὺ καλά, πὺς ποτὲ καὶ χολιασμένος ἀκόμα, δὲ δοκίμασα ἀντίποινα,